

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/1999 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2000

Till statsutskottet

INLEDNING

Remiss

Miljöutskottet har med stöd av 18 a § 3 mom. i riksdagens arbetsordning beslutat ge ett utlåtande om statens budgetproposition för 2000 beträffande sitt behörighetsområde.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- region- och kommunminister Martti Korhonen
- överdirektör Martti Lujanen, ekonomidirektören Oili Hintsala, regeringsrådet Simo Mäkinen, överingenjören Jukka Vuontela, överinspektören Jukka-Pekka Flander, överinspektören Pirjo Vesanen och utredningsmannen Peter Fredriksson, miljöministeriet
- konsultative tjänstemannen Pekka Pelkonen, finansministeriet
- förstrådet Jouko Paloniemi, jord- och skogsbruksministeriet
- direktör Harri Hiltunen och planeringschefen Olavi Lehtinen, Statens bostadsfond

- chefen för styrningsmedelsenheten Mikael Hildén, Finlands miljöcentral
- ekonomidirektör Asta Tolonen, Suomussalmi kommun
- sakkunnige Eero Hiltunen, Finlands Kommunförbund
- planeringsdirektör Heino Hiltunen, Kainuun Liitto
- direktör Ensio Hakkarainen, Byggnadsindustrins Centralförbund
- styrelsens ordförande Kim Palmroos, Asukasliitto rf
- verksamhetsledaren Timo Heinonen, Asunto-kiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA rf
- verkställande direktören Kalervo Haverinen, Suomen Opiskelija-asunnot Oy / Finlands Studiebostäder Ab
- organisationssekreterare Pentti Naulapää, Hyresgästernas Centralförbund
- koncernchefen Ben Grass, VVO-yhtymä Oy
- professor Paavo Pelkonen.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Miljöutskottet granskar i sitt utlåtande under miljöministeriets huvudtitel kapitlet främjande av boendet (35.30), kapitlet samhällen, främjande av områden och naturvård (35.20) beträffan-

de naturskyddet samt kapitlet miljövärd (35.10) beträffande Östersjön och vattenvården, restaurering av förorenade markområden och närområdessamarbetet samt kapitlet övriga utgifter inom

miljöministeriets förvaltningsområde (35.99) beträffande vissa understöd.

Dessutom framför utskottet sin uppfattning om kapitlet främjande och övervakning av skogsbruket (30.31) under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel beträffande finansieringen av det nationella skogsprogrammet.

Främjande av boendet (35.30)

Utgångspunkterna för budgeten

I budgetpropositionen konstateras att de regionala skillnaderna på bostadsmarknaden har ökat. I tillväxtcentra och särskilt i huvudstadsregionen har bostadspriserna och hyrorna stigit och tillgången på bostäder försämrats. I regioner med flyttningsförluster har utvecklingen varit den motsatta: bostadspriserna har sjunkit och bostäder står tomma.

För att jämvikten på bostadsmarknaden skall förbättras krävs det att byggandet av bostäder ökar i tillväxtregionerna. Åtgärder från statens sida behövs för att antalet bostäder med rimliga hyror, bostadsrättsbostäder och studiebostäder skall öka i tillväxtcentra. Enligt budgetpropositionen är målet att 13 000 arava- och räntestödsbostäder skall byggas 2000, vilket innebär en ökning med 2 000 bostäder jämfört med i år. Minst hälften av dessa bostäder byggs i huvudstadsregionen och dess randkommuner. I tillväxtcentra läggs tyngdpunkten på nyproduktion framom ombyggnad. Renoveringsunderstöden beviljas i huvudsak för projekt utanför tillväxtcentra.

Miljöutskottet anser att utgångspunkterna i budgetpropositionen går i rätt riktning. Budgetpropositionen går för sin del ut på att främja bostadsmarknadens funktion och prisstabiliteten på områden med tillväxtcentra. I och med att renoveringsunderstöden inriktas speciellt på flyttningsförlustområdena kan man förhindra att vårt byggda bostadsbestånd förfaller och därigenom allt värre sociala och samhälleliga problem uppstår.

Vid behandlingen av ärendet har utskottet konstaterat att det i motiveringen till budgetförslaget har lagts fram nya bostadspolitiska åtgär-

der genom vilka man försöker svara på problemen i områden med tillväxtcentra och områden där befolkningen minskar. Åtgärderna bildar grundlinjerna för regeringens bostadspolitik 2000.

De bostadspolitiska linjedragningarna i budgetförslaget

I motiveringen till budgetförslaget konstateras:

— Räntestödssystemet för hyresbostadslån utvecklas så att det med hänsyn till statsekonomi och bostadspolitiken blir effektivare och sådant att det bättre anpassas till den sänkta räntenivån och förändringar i räntenivån.

— I aravalagstiftningen intas under 2000 en bindande förpliktelse att använda bostaden som hyresbostad när det gäller nya lån.

— Beredningsarbete för att inrätta ett för staten och kommunerna gemensamt garantisystem inleds för finansieringen av produktionen av hyres- och bostadsrättsbostäder.

— Andelen bostadsproduktion med aravalån ökas i förhållande till bostadsproduktionen med räntestödslån.

— Särskild uppmärksamhet ägnas de stora regionala skillnaderna på bostadsmarknaden. Uppföljningen av de regionala bostadsmarknaderna utvecklas och i samarbete med statens bostadsfond effektiveras den regionala inriktningen av arava- och räntestödslånen.

— Lånen för nyproduktion av hyres- och bostadsrättsbostäder inriktas mer än tidigare på stadsregioner med kraftig tillväxt.

— Utarbetas utvecklings- och åtgärdsprogram för boendet på områden med minskande befolkning.

— Genomförs ett utvecklingsprojekt för kommunernas bostadsprogram, i vilket beaktas särskilt de regionala bostadsmarknadsskillnaderna samt erfarenheterna av arbetet med lokalagenda 21.

— Förbättras förutsättningarna att genomföra bostadsproduktion genom att markpolitiken och samhällsstrukturer utvecklas. Tillsammans med kommunerna i huvudstadsregionen utarbetas ett samarbetsavtal om åtgärder, med hjälp av vilka säkerställs möjligheterna att ge-

nomföra bostadsproduktion med hjälp av planläggning och markanvändning.

— Effektiveras åtgärder som syftar till att eliminera bostadslöshet.

Miljöutskottet anser att de ovan relaterade åtgärderna är värda att understödjas och viktiga samt påskyndar genomförandet av dem. I detta sammanhang understryker utskottet följande omsändigheter.

Det är motiverat att öka andelen bostadsproduktion med aravalån i förhållande till produktionen med räntestödslån. Budgetpropositionen fortsätter sålunda på den linje som omfattades året innan och skapar långsiktighet i finansieringen av den statsstödda produktionen. Utskottet understryker dock att det är behövligt att utveckla aravalånesystemet.

Aravalånevillkoren (låneräntorna, annuiteterna) bör anpassas till sänkningen i den allmänna räntenivån och de stegrade byggnadskostnaderna. En korrigering av lånevillkoren främjar byggandet av hyresbostäder och dämpar behoven att höja aravahusens hyror. Utskottet påskyndar åtgärder för att korrigera lånevillkoren.

Också allokeringen av aravalånen behöver ses över. Utskottet är tillfreds med att det i budgetpropositionen utlovas att den regionala uppföljningen av bostadsmarknaden skall utvecklas och den regionala inriktningen av arava- och räntestödslånen skall effektiveras på basis av de uppgifter som fås på detta sätt. Enligt utskottets mening bör man vid uppföljningen och inriktningen nå lösningar ortsvis förutom när det gäller regionerna. Utanför tillväxtcentra finns det utom flyttningsförlustkommunerna också kommuner, vilkas befolkningsutveckling i stort sett är i balans. Bland dessa balanskommuner finns det kommuner med behov av mera hyresbostäder men arava- eller räntestödsfullmakten räcker inte till för kommunerna. Behov förekommer till exempel på grund av att åldringar flyttar till kommunens centrum närmare tjänsterna och där behöver en hyresbostad. Utskottet uppmärksammar därför regeringen att skyndsamt genomföra utvecklingsprojektet för kommunernas bostadsprogram, varvid skillnaderna i bos-

stadsmarknaden områdes- och ortsvis bör beaktas.

Ett typiskt problem i tillväxtcentra är bristen på hyresbostäder, i synnerhet sådana med skälig hyra. Den fritt finansierade hyresbostadsproduktion som har inletts i någon mån kan svara endast på en del av efterfrågan på hyresbostäder, eftersom hyresnivån är relativt hög. Utskottet omfattar därför regeringens synsätt att hyres- och bostadsrättslånen skall inriktas på stadsregioner där befolkningen ökar kraftigt. Det är också på sin plats att de nya aravalånen kopplas samman med ett bestående hyresbostadsändamål. För att främja byggandet av hyres- och bostadsrättsbostäder påskyndar utskottet genomförande av ett statligt och kommunalt borgenssystem för dessa byggnadsformer.

Ett problem i tillväxtcentra är fortfarande bostadslöshet. Bostadslösheten har inte direkt ökat, men minskningen har avstannat. Utskottet är tillfreds med att det i budgetpropositionen utlovas åtgärder som går ut på att eliminera bostadslösheten.

Utskottet anser att utvecklings- och åtgärdsprogrammet för boendet i orter med flyttningsförlust är mycket viktigt. Utskottet påskyndar beredningen och genomförandet av programmet. I synnerhet bör avgöranden utvecklas för att få tomma bostäder i bostads- eller annat bruk.

I budgetpropositionen konstateras att byggandet av bostäder kan fortsätta på en hållbar grund endast om kommunerna effektiviserar planläggningen och sin markpolitik för att trygga tillgången på tomter. Miljöutskottet omfattar bedömningen. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att enligt budgetpropositionen kommer förutsättningarna att genomföra bostadsproduktionen att förbättras genom att markpolitiken och samhällsstrukturen utvecklas. För detta öppnas nya möjligheter genom den nya markanvändnings- och bygglagen som träder i kraft vid ingången av 2000 och dess nya styrmetoder som gäller markanvändningen och planläggningen. Utskottet anser det också vara viktigt att det tillsammans med kommunerna i huvudstadsregionen utarbetas ett samarbetsavtal om planläggning och markanvändning för bo-

stadsproduktion. För att trygga tillgången på tomter bör dessutom andra åtgärder beredas. Utskottet anser att till exempel interimistiska skattelättnader beträffande försäljningsvinstskatten på tomtmark är en bra metod. Över huvud understryker utskottet att planläggnings- och tomtpolitiken bör stå närmare den övriga planeringen av bostadspolitik.

Allt som allt anser utskottet att bostadspolitik bör bli mera långsiktig och övergripande. När linjedragningarna för bostadspolitik bereds bör man sträva efter att bättre än nu förutse samhällets framtida utveckling (bland annat konjunkturutvecklingen och näringslivets utveckling) och det bostadsbehov som uppstår på detta sätt. Skillnaderna i bostadsbehovet på olika områden och orter bör kunna beaktas vid planeringen av bostadspolitik. Detsamma gäller olika befolkningsgruppers behov. Till exempel den omständigheten att befolkningen i Finland blir äldre medför nu utmaningar på den framtida bostadspolitik. Bostadspolitik bör också motsvara principerna för hållbart boende och bygande.

För att verksamheten skall bli mera långsiktig och helhetsdominerad föreslår utskottet att regeringarna skall börja utarbeta bostadspolitiska program för hela valperioden. Programmet bör lämnas till riksdagen under det första året av valperioden. Utskottet föreslår statsutskottet att det skall ta in ett uttalande om saken i sitt betänkande.

Användningen av arava- och räntestödsfullmakten

Bevillningsfullmakten för arava- och räntestödslånen föreslås bli totalt 7 miljarder mark. Enligt budgetpropositionen inriktas arava- och räntestödsproduktionen tidsmässigt så att produktionen genomförs vid rätt tid med hänsyn till konjunktur- och prisutvecklingen. I anslutning till detta överlämnar miljöministeriet och finansministeriets förhandlingsorgan till finanspolitiska ministerutskottet för prövning användningen av de sista två miljarderna av totalfullmakten på sju miljarder mark.

Utskottet anser att graderingen av bevillningsfullmakten är problematisk. Bostadsproduktionen utgör långsiktig verksamhet, där också ett budgetår är kort tid. Avtrappningen försvårar kommunernas och övriga arava- och räntestödsbyggares verksamhet. En risk är också att projekten överförs till det följande året och att målet 13 000 bostäder med början 2000 inte nås, om beslutet om användande av slutfullmakten fattas först under den senare hälften av året.

Utskottet förstår målet med avtrappningen av lånefullmakten, nämligen att dämpa stegringen i tomt- och byggkostnaderna. Avtrappningen är dock ett alltför styvt och långsamt medel för detta ändamål. Statens bostadsfonds normala kostnadstillsyn föreslår för att dämpa pris- och kostnadsstegringen. Till exempel under det senaste året har kostnadsstegringen i de projekt som bostadsfonden godkänt varit endast hälften av den allmänna byggnadskostnadsnivån. Utskottet föreslår därför att avtrappningen av fullmakten skall slopas och bevillningsfullmakten tas i bruk i sin helhet från ingången av 2000. Då ges också Statens bostadsfond tillräckligt spelrum för att genomföra projektet.

Reparationsunderstöd

Understöden för renovering av bostäder uppgår i budgetpropositionen till 160 miljoner mark. I år får 240 miljoner mark användas för reparationsunderstöd. Understöden beviljas enligt propositionen särskilt för projekt som främjar den åldrande befolkningens möjligheter att bo hemma. Fortsatt stöd går till reparation av bostadsaktiebolagshus på förortsprojektområdena.

Enligt vad utskottet erfarit bedöms det att den föreslagna fullmakten fördelas på följande sätt:

- För reparationer av äldre och handikappades bostäder 90 miljoner mark, varav uppskattningsvis 30 miljoner mark till förhöjda reparationsunderstöd för krigsveteraner. Dessa understöd riktar sig till en stor del till orter utanför tillväxtområdena.

- För reparation av bostadsaktiehus 30 miljoner mark.

- För bygande av hissar och eliminerande av rörelsehinder 20 miljoner mark.

— För planerat främjande av reparationsverksamhet 10 miljoner mark.

— För eliminering av hälsorisker (mögel- och fuktskador) 5 miljoner mark.

— För ändring av bostadsbyggnaders och lokaliteters användningsändamål 5 miljoner mark. Understöden skall närmast gå till ändring av anstaltsbyggnader inom social- och hälsovården till bostäder som lämpar sig för personer som överförs till öppen vård och som behöver mycket service.

Miljöutskottet anser att de för reparationsunderstöd föreslagna anslagen över lag är knappa. Till exempel hissar som är viktiga för den äldre befolkningen kan med detta anslag byggas endast cirka 75 stycken, vilket är klart för litet jämfört med behovet. Målet är att bygga 300 hissar per år. Med beaktande av befolkningens åldersutveckling föreligger det också annars stort behov av grundlig reparation av bostäder.

Anslaget för ändring av lokaliteters användningsändamål räcker inte till för studentbostads-sammanslutningar. Dessa sammanslutningar har med hjälp av understöden kunnat genomföra projekt genom vilka gamla inrättningar och industrifastigheter har ändrats till bostäder för studerande. Detta har varit nästan det enda sättet att få studentbostäder till städernas centra.

Miljöutskottet fäster statsutskottets uppmärksamhet vid de knappa reparationsunderstöden och föreslår att statsutskottet skall överväga att öka understöden till det innevarande årets nivå, nämligen 240 miljoner mark.

När miljöutskottet föreslår detta påminner det om att Europeiska unionens bostadsministrar nyligen enhälligt beslöt lägga vikt vid de åtgärder genom vilka man kan svara på den åldrande befolkningens boendebehov. EU-ministrarna anser att en viktig åtgärd är att det befintliga bostadsbeståndet repareras så att äldre människor kan bo hemma så länge som möjligt. Utskottet påminner också om att det bestående bostadsbeståndet är en nationell egendom, vars vård det inte är förnuftigt att försumma.

Bostadsbidrag

I fråga om bostadsbidraget föreslås att stödsystemen skall göras klarare så att andra studerande än barnfamiljer och personer som bor i ägarbostad skall övergå från att ha varit mottagare av allmänt bostadsbidrag till att vara mottagare av studiestödets bostadstillägg. Förslaget innebär att alla studerande som bor på hyra och barnlösa studerande faller från det allmänna bostadsstödet 80 procent till bostadstilläggets 70 procent. Dessutom betalas bidrag för de tre sommarmånaderna endast om de är studiemånader.

Miljöutskottet anför som sin principiella ståndpunkt att bostadsbidraget/bostadstillägget bör bemöta olika befolkningsgrupper på lika grunder. Budgetpropositionen fyller inte detta krav. Utskottet anser det dessutom vara viktigt att regeringen utreder hurdana tryck ändringen av studerandenas bostadstillägg medför när det gäller extra byggande av bostäder för studerande.

Planering av byggandet och utvecklande av lagstiftningen

Vid behandlingen av budgetpropositionens bostadspolitiska linjedragningar ägnade utskottet också uppmärksamhet åt en bättre planering av bostadsbyggandet. Boendet borde fås att bättre svara mot människornas nuvarande behov och krav.

För nyproduktionen bör det enligt utskottets mening för det första utarbetas anvisningar eller normer som gäller livslångt boende i samma bostad eller bostadsgemenskap. För det andra anser utskottet att ett ekologiskt hållbart och felfritt byggande är viktigt. Utskottet är tillfreds med att budgetpropositionen innefattar linjedragningar för verksamhetspolitiken med avseende på detta område. För det tredje understryker utskottet att trähusbyggandet bör främjas i Finland. Målet bör vara att trähusbyggandet också skall bli en del av statsbyggandet.

Utskottet anser att det förekommer ett behov att utveckla lagstiftningen beträffande nya system med bostadsdeläggande. Utskottet anser det i och för sig vara bra att tillräckligt med olika former av boende står till buds. Med tanke på in-

vånarnas rättsskydd och ekonomiska trygghet är det dock av nöden att man genom lagstiftningen skapar ramar för olika slags modeller för ägande av bostäder.

Utskottet anser det också vara viktigt att det genom lag föreskrivs om förmedling av hyresbostäder. Enligt vad utskottet erfarit bereds ärendet i regeringen. Utskottet påskyndar en proposition till riksdagen.

Utskottets förslag om bostadsbudgeten

På grundval av det ovan anförda framhåller miljöutskottet

att statsutskottet godkänner att arava- och räntestödslånefullmakten på 7 miljarder mark godkänns på en gång,

att statsutskottet bör överväga att höja reparationsunderstödsanslaget till innevarande års nivå 240 miljoner mark,

att statsutskottet fäster regeringens uppmärksamhet vid att jämlikhetsprincipen förverkligas för olika befolkningsgrupper i fråga om bostadsbidraget,

att statsutskottet i sitt betänkande bör förutsäga att ett bostadspolitiskt program utarbetas valperiodsvis och

att statsutskottet meddelar regeringen för kännedom vad som i detta utlåtande anmars anför om bostadspolitiken, planeringen av bostadsproduktionen och utvecklandet av bostadslagstiftningen.

Samhällen, användning av områden och naturvård (35.20)

Naturskyddsområden

Anslagen i budgetpropositionen för anskaffning av naturskyddsområden (35.20.87) baserar sig på det 1996 godkända finansieringsprogrammet för naturskyddsprogram. Grunden för finansieringsprogrammet är de naturskyddsprogram som har fastställts av statsrådet, planerna för skydd

av hotade arter och de markreserveringar för naturskyddsområden som ingår i godkända planer.

Miljöutskottet ägnar uppmärksamhet åt att det håller på att uppstå tryck inom finansieringsprogrammet. I budgetpropositionen konstateras bland annat att man i enlighet med det nationella skyddsprogrammet utreder skyddsbehovet och metoderna som används för skydd av skogarna i södra Finland, västra delen av Uleåborgs län och i sydvästra Lappland. Skyddsområdena och -objekten håller således klart på att öka.

Skyddsområdena har i dag en stor betydelse inte bara när det gäller att trygga naturens mångfald och med tanke på medborgarnas rekreation utan också som näringspolitiska områden samt i undervisningen och företagens användning.

Tyngdpunkten inom naturskyddet håller alldeles riktigt på att förskjutas till södra Finland. Naturen är mest mångfaldig i södra Finland och där finns minst skyddade områden jämfört med resten av landet. Å andra sidan är arterna i södra Finland svåra med tanke på skyddet, eftersom de behöver omfattande sammanhängande skogsområden och normala miljöer eller är beroende av murknande träd. I synnerhet för att skydda mångfalden är det behövligt att öka skyddsområdenas areal i södra Finland.

Ett av de nya skyddsobjekten i södra Finland kunde vara det skogs- och ödemarksområde vid Repovesi som redan nationalparkskommittén föreslog för nationalparksprogrammet (KB 1976:88). Utskottet anser att statsrådet bör reda ut om Repovesi skogs- och ödemarksområde skall tas in som nationalpark i naturskyddsprogrammen.

Dessutom ägnar utskottet uppmärksamhet åt vikten av att naturskyddsområdena sköts och hålls i skick.

På grundvalen av det ovan anförda framhåller miljöutskottet

att statsutskottet i sitt betänkande bör ägna uppmärksamhet åt de växande finansieringsbehoven i fråga om naturskyddsområdena i framtiden såväl beträffande anskaffningarna som vården och underhållet.

Miljövård (35.10)

Skyddet av Östersjön och vattnen

Anslaget under momentet för främjande av miljövården (35.10.63) är avsett till understöd för investeringar som främjar samhällenas vattenvård. Med hjälp av anslaget uppnås de mål som uppställts för skyddet av Östersjön samt vattenvården fram till 2005. Det föreslås att anslaget skall hållas på innevarande års nivå.

Anslaget under momentet för främjande av miljösamarbete i länder i Finlands närområden (35.10.67) kan användas för att genomföra programmet för en hållbar utveckling för Östersjön. Regeringen föreslår att anslaget minskas.

Anslaget för miljövårdsarbeten (35.10.77) kan användas utanför andra projekt också för restaurering av vattendrag och överföringsledningsprojekt som främjar vattenskyddet. På momentet föreslår regeringen en betydande minskning.

Miljöutskottet framför sin oro över minskningen av anslagen för skydd av Östersjön och vattendragen. Oron gäller framför allt anslagen för miljövårdsarbeten.

Restaureringen av vattendrag i enlighet med målprogrammet för vattenvården skulle kräva betydligt större anslag än nu bland annat för att avvärja olägenheterna med blågröna alger och minska vattendragens inre belastning. Det vore också nödvändigt att öka anslagen för restaurering av viktiga grundvattensområden efter grustäkt, arbeten som främjar användningen av vattendragen och restaurering av fågelvatten. Ett effektiviserat skydd av Östersjön och de inre vattendragen skulle dessutom förutsätta genomförande av flera överföringsavloppsprojekt.

Restaurering av förorenade markområden

Anslagen under moment 35.10.63 (Främjande av miljövården) och moment 35.10.77 (Miljövårdsarbeten) kan användas för restaurering av förorenade markområden. Såsom ovan konstateras föreslår regeringen att anslagen på momenten skall minskas.

Miljöutskottet framför sin oro också över nedskärningen av anslagen för restaurering av förorenade markområden.

För restaurering av förorenade markområden skulle enligt de färskaste utredningarna i statliga arbetsanslag behövas fram till 2010-talet minst 25 miljoner mark om året, så att åtminstone de mest brådskande objekten kunde göras oskadliga inom en skäligen tid. I detta sammanhang påpekar miljöutskottet att statsutskottet i sina betänkanden över statsbudgeten för 1998 och 1999 har ansett att en del av avkastningen av avfallsskatten borde styras till restaurering av förorenade markområden och avstjälningsplatser som inte längre används.

Olika ministeriers verksamhet vid utförande av miljöarbeten

För planering och byggande av miljöarbeten används utom anslagen inom miljöministeriets förvaltningsområde anslag inom jord- och skogsbruksministeriet samt arbetsministeriets förvaltningsområden.

Miljöutskottet konstaterar att på arbetsministeriets moment 34.06.77 (Investeringsutgifter för trygghet av sysselsättningen) håller anslagen för miljöförvaltningsprojekt på att minska kännbart. Utskottet ägnar dessutom uppmärksamhet vid att det med tanke på miljön är av primär vikt att kunna finansiera miljöbyggande inte bara med hjälp av de moment som står till förfogande för statens egna investeringar utan också genom samarbetsprojekt. Under miljöministeriets huvudtitel har detta säkerställts genom ett omnämnande i motiveringen till budgeten. I arbetsministeriets huvudtitel finns inget sådant omnämnande.

Miljöutskottet anser att motiveringen till moment 34.06.77 under arbetsministeriets förvaltningsområde bör kompletteras med ett omnämnande av samarbetsprojekt.

Främjande av miljösamarbete i länderna i Finlands närområde

Anslaget på momentet får användas för att främja miljöinvesteringar, internationella miljöprogram och regionala strategier samt därtill höran-

de beredning och samarbete inom Finlands närområden. Anslaget får dessutom användas för betalning av understöd till företag och samman slutningar för planerings- och verkställighetskostnader inom mindre miljöprojekt i Finlands närområden. Understöden för större projektheter betalas från moment 24.50.66 (Samarbete med länderna i Central- och Östeuropa, Ryssland och övriga OSS-länder) under utrikesministeriets huvudtitel.

Miljöutskottet anser det vara viktigt att investeringar görs i miljöprojekten i Finlands närområden och att projekten också i praktiken genomförs med hjälp av anslagen på momentet. Projektet är i allmänhet sådana som effektivt påverkar också miljövärden på Finlands territorium.

Utskottets förslag om miljövärden i fråga om budgeten

På grundvalen av det ovan sagda anför miljöutskottet

att statsutskottet i sitt betänkande ägnar allvarlig uppmärksamhet åt att större anslag behövs för skyddet av Östersjön och vattendragen samt för renovering av förorenade markområden, och

att statsutskottet i sitt betänkande kompletterar motiveringen till moment 34.06.77 under arbetsministeriets huvudtitel med ett omnämnande av att medlen kan användas också för samprojekt vid miljöbyggande.

Övriga utgifter inom miljöministeriets förvaltningsområde (35.99)

Vissa understöd

Anslaget på momentet får användas till betalning av understöd till riksomfattande naturskydds- och miljöorganisationer, till riksomfattande organisationer inom bostads- och byggnadsbranschen för informations- och upplysningsverksamhet, till betalning av understöd till projekt som främjar miljövärden i skärgården samt till betalning av understöd till Håll Skär-

gården Ren rf och verksamhet som främjar avfallshanteringen i fjällen. Anslaget får även användas till stöd för verksamhet av projektnatur som främjar en hållbar utveckling samt miljöfostran och -upplysning. Regeringen föreslår att anslaget skall minskas med en miljon mark.

Miljöutskottet anser det inte vara motiverat att understöden till medborgarorganisationerna och medborgarverksamheten minskas. Inom miljöförvaltningen har under den senaste tiden genomförts omfattande lagstiftningsprojekt (bl.a. miljöskyddslagstiftningen, den nya bygglagstiftningen). I samband med dessa förmedlas information till medborgarna och medborgarnas åsikter vid beslutsfattandet till myndigheterna i praktiken via medborgarorganisationerna. Enligt utskottets mening är medborgarnas deltagande och en ökning av medborgarnas medvetenhet över huvud betydelsefulla faktorer vid genomförande av en hållbar utveckling och demokratin.

På grundvalen av det ovan sagda anför miljöutskottet

att statsutskottet återställer anslaget på moment 35.99.65 till innevarande års nivå, och

att statsutskottet även annars i sitt betänkande ägnar uppmärksamhet åt medborgarorganisationernas och medborgarverksamhetens betydelse vid genomförandet av en hållbar utveckling och demokratin.

Främjande och övervakning av skogsbruket (30.31)

Finansieringen av det nationella skogsprogrammet

I förklaringen till huvudtiteln för miljöministeriets förvaltningsområde konstateras att en utredning av behovet att skydda naturens mångfald enligt det nationella skogsprogrammet inleddes. Utifrån detta har miljöutskottet vid behandlingen av propositionen också ägnat uppmärk-

samhet åt kapitel 30.31 (Främjande och övervakning av skogsbruket) i huvudtiteln för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Med anslagen under kapitlet finansieras det nationella skogsprogrammet.

I det nationella skogsprogrammet föreslås att statens finansiering 2000 skall ökas med sammanlagt 128 miljoner mark för skogsplanering, rådgivning till skogsägarna, utgifterna för skogscentralernas informationsförvaltning, skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten samt vård av skogsnaturen. I budgetpropositionen föreslås det dock endast 67 miljoner mark i extra anslag för genomförande av skogsprogrammet. Behovet av extra anslag för skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten är 33 miljoner mark mindre än det som föreslås i programmet på grund av reservationsanslagen. Beträffande skogscentralernas verksamhet inleds programmet stegvis, varvid behovet av extra anslag det första året är 18 miljoner mark mindre än det som föreslås i programmet. För vården av skogsnaturen föreslås ännu inte under programmets första år alls de 10 miljoner mark som anges i programmet.

Målet med det nationella skogsprogrammet är också en ekologiskt hållbar användning av skogarna. Miljöutskottet understryker att kartläggningen av skogsnaturen och naturvårdsprojektet är en viktig ram för skogsplaneringen enligt en hållbar utveckling och en skogshushållning som värnar om miljön. Utskottet anser därför att vården av skogsnaturen bör prioriteras som ett sådant realiseringsområde för det nationella skogsprogrammet som redan från och med det första året får anslag enligt programmet.

I samband med finansieringen av det nationella skogsprogrammet ägnar miljöutskottet uppmärksamhet också åt följande synpunkter.

Enligt erhållen utredning ligger ett av skogshushållningens centrala problem i efterfrågan. Till exempel små tallar finns det inte nu efterfrågan på. För främjande av skogshushållningen vore det viktigt också att stöda utbildningen, forskningen och produktutvecklingen inom branschen vid sidan av stödet till funktioner som hör samman med enbart skogsvården. Det råder

hos oss brist på välutbildade yrkesmän inom skogsbranschen. Också skogsforskningsinstitutets forskningsverksamhet bör stärkas och inriktas på forskning och innovationer som utgår från efterfrågan.

Medel för främjande av skogsvården kan användas också för avverkning av energivirke. Det föreslås att anslaget ökas jämfört med innevarande år. I detta avseende påpekar miljöutskottet att ökad användning av energivirke kräver investeringar. En öppen fråga är hur dessa investeringar skall finansieras så att efterfrågan på energivirke uppstår.

Dessutom uppmärksammar miljöutskottet med oro med avseende på främjande av skogshushållningen den minskande befolkningen på landsbygden. Även om nya arbetstillfällen skulle uppstå inom skogshushållningen, står inte behövlig arbetskraft till buds.

Ovan nämnda synpunkter medför problem också med tanke på genomförandet av det nationella skogsprogrammet.

På grundvalen av det ovan sagda anför miljöutskottet

att statsutskottet bör prioritera de anslag som föreslås för finansiering av det nationella skogsprogrammet så att ett tillägg enligt programmet görs under moment 30.31.45 (Främjande av vården av skogs-natur), och

att statsutskottet i sitt betänkande bör ägna uppmärksamhet åt de synpunkter som ovan anförts i anknytning till genomförandet av det nationella skogsprogrammet.

Utlåtande

Som sitt utlåtande anför miljöutskottet vördsamt

att statsutskottet i sitt betänkande omfattar vad som i detta utlåtande anförts om främjande av boende, naturskyddsområdena, miljöskyddet, vissa understöd inom miljöförvaltningen och fi-

*nansieringen av det nationella skogs-
programmet.*

Helsingfors den 8 oktober 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
medl. Rakel Hiltunen /sd
Susanna Huovinen /sd
Tarja Kautto /sd
Esko Kurvinen /saml
Kari Kärkkäinen /fkf
Jari Leppä /cent

Rauha-Maria Mertjärvi /gröna
Pekka Nousiainen /cent
Margareta Pietikäinen /sv
Hannu Takkula /cent
Pia Viitanen /sd
suppl. Pertti Hemmilä /saml
Katja Syvärinen /vänst.